

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Predlog grofa Clama.

Grof Clam je stavil v jezikovnem odseku naslednji predlog:

„Izvoli naj se poročevalec jezikovnemu odseku z nalogo, da preiskuje in dožene, na katere strani in v katerem obsegu ima oblast dajati določbe o rabi deželnih jezikov v šoli, uradu in sodnijah po sedaj veljavnih pravilih (normah) z jedne strani vlada, z druge strani pa deželno postavodajstvo, in da o tem sporoči (jezikovnemu) odseku.“

Kak namen utegne imeti ta predlog? Razvidno je takoj, da bi ne bil potreben, ko bi se jezikovni odsek zlagal s Scharschmidovim predlogom. Člani jezikovnega odseka hočejo torej imeti gradivo zbrano, na katerega podstavi Scharschmidov predlog ali popolnem zavržejo, ali ga spremene, ali pa stavijo namesto njega drugače osnovan, samostojen predlog. Vse to je možno in najmanj je pričakovati,

da jezikovni odsek namerja vsaj utemeljiti svoj konečni ukrep, tudi ko bi hotel po Gregrovem nasvetu predlagati, da naj prestopi državni zbor gledé na Scharschmidov predlog na dnevni red. Tudi v poslednjem slučaju je modro, če se bo naslanjal jezikovni odsek na snovi, katere zaukazuje zbrati Clamov predlog.

Iz tega predloga je nadalje razvidno, da nema vlada vse oblasti v rokah za določevanje jezikovnega šolanja in znanja in grof Clam namerja po dosedanjih določbah v tem pogledu ali nasvetovati, da naj se po njih jezikovno vprašanje še nadalje izvršuje, ali pa da se spravijo v soglasje iste določbe ali pa oboje.

O tem, da narodna ravnopravnost ni še izvršena, pač ni treba preiskovanja; da pa je treba dosedanje določbe zjediniti, je dokazano s tem, da si namere vlade in nekatere na pr. šolske določbe nasprotujejo. Tako zahteva z jedne strani vlada, da bi znali uradniki dobro nemščino, v tem, ko šolske določbe za češke gimnazije ne skrbé dovolj za to namero v tem času. Ko so se levičarji pritoževali v jezikovnem odseku zaradi te neprilichnosti, je grof Taaffe opomnil, da naj skrbé, da bodo mogli državljani v pomešanih deželah tudi naučiti se nemščine. Kar se dostaje Slovencev, je stvar ravno narobe: tu se uči nemščina in v nemščini toliko, da se je pozabilo na slovenščino skoro popolnem. Kolikor se torej grof Clam opira na dosedanje določbe zastran soglasja, pač ne zasledi dotični poročevalec niti v določbah vlade, niti deželnih zborov, da bi bili kaj ukrenili, kar bi zaviralo učenje nemščine, pač pa mnogo tega, kar zavira zdravo šolsko poučevanje v obče.

Jezikovnemu odseku pa tudi gotovo ne more biti do tega, da bi se po dosedanjih določbah oblast vlade razširila še na druge strani. Veliko bolj mu bo na to gledati, kje si jemlje ona preveč svobode in kje ona neugodno določuje nasproti deželno-upravnim določbam. Za ta del utegnejo dati zbrane določbe jezikovnemu odseku mnogo podatkov, na podstavi katerih naj bi se omejila dosedanja vladna oblast. To pa zopet kaže, da jezikovno vprašanje se mora urediti že zaradi tega, da ne bo sezala vlada čez meje, v katerih je določevati

narodom samim. Sicer pa je tudi preiskavati, ali ni tudi vlada omejena zastran določeb deželne samouprave.

Ko bi hotela kaka osrednja vlada pravično deliti narodno enakopravnost, bi bilo vprašati, ali tega ne zabranjujejo dežele s pomešanimi narodnostimi. Kjer koli izvršuje osrednja vlada enakopravnost, opravičuje svoje naredbe z določbami iz preteklosti, in glede na Pražakovo zadnjo naredbo, je Praški namestniški list sam rekel, da je vladi dolžnost, izvrševati narodno enakopravnost po določbah, ki so bile že dane, in sicer tako dolgo, dokler narodi sami ne napravijo primernih določeb za izvrševanje narodne enakopravnosti. Po tem si mora vlada sama pomagati, dokler se narodi ne sporazumejo za primerniške določbe! Tako namestniški list v Pragi!

Taka izjava je silno pomenljiva in trka naravnost na vrata narodnih zastopnikov. Vlada priznava torej, da je treba izvršiti narodno enakopravnost, in vidi zadržek v nesporazumljenji posrednih narodov. Da bi država pa ne trpela škode v tem času, izvršuje vlada sama to enakopravnost, če jo je volja. Ali tudi če je voljna, je navezana na dosedanje določbe, bodi si prejšnjih vlad, bodi si deželne samouprave.

Ko bi namerjal grof Clam samo to, da bi stare ali dosedanje določbe tako rekoč zopet oživele, bilo bi tudi nekaj. Kajti še Pražakova naredba dokazuje, da je bilo v narodnostnem oziru že za dobe Stadion-Bacha mnogo boljše, nego sedaj! V tem oziru bi bila torej Clamova namera jako hvalevredna, in jezikovni odsek bi utegnil s tako zaslonbo mnogokaj predlagati, kar so bile nalašč pozabile liberalne vlade, ali pa za kar je posameznecem teh vlad, ki so še živi, spomin tako okostenel, da so dobili od takrat popolnem drug razum.

Vse druga pa je, ako hoče grof Clam presojevati zbrane določbe deželnih samouprav. S takim gradivom jezikovni odsek nikakor ne pride do predlogov, katere bi mogel vsprejeti državni zbor.

(Konec prih.)

LISTEK.

Zapoznéli Riklijan.

(Slika iz Bleškega življenja, spisal Samostal II.)

Cel teden že je prepreženo nebo s sivimi oblaki. Kedaj pa kedaj prši iz jesenske goste megle dež v drobnih, skoro nevidljivih kapljicah. Nadležno postaja vsakemu tako vreme, le lovčemu, ki hodijo za slukami, se veselja taja srce, to so pravi „lovski dnevi“, kakeršnih si le želeli morejo. Bleški gostje so že davno razpršili se na vse štiri vetre, pota so posuta z odpalim listjem, vse je prazno in pusto. Kmetje pripravljajo nastelj in na pamet računijo, koliko čistega dobička imajo iz živahne jabolčne kupčije. Poljski pridelki so razven repe in korenja pospravljeni, uspeh letošnje letine izpal je povsem v zadovoljstvo. Živahno gibanje po cestah je minilo, le kak z deskami težko obložen voz počasi reže blatno pot.

V četrtek opoludne pa, vender premaga, če tudi le za nekaj časa žarko solnce megljeno obnebje in osveti s svojih žarkov vodeno svetlobo jesensko okolico Bleško.

Od Lesec sem počasi koraka nekdo. Če tudi

še ni treba pihati mraza si v roke, je vender zavil ves v rujavo kožuhovino. Okoliščina, da bos capa po blatu in da glava nema pokrivala, sili nas sodočiti, da je pozni obiskovalec, ki ga opazujemo, čestilec solnčnega doktorja. Gotovo je čital v prostornih sobanah domačega gradu o vsemoči solnčnih kopelji in prihaja ravno, da bi pod osobnim navodom svetovno znanega zdravnika narave okreplil si nezmožne živce. Nemirno, da s strahom ogleduje s svojimi očmi okolico. Vidi se mu, da ne mara za družbo, sicer bi si bil v Lescah vozniaka najel. Ko dospe proti Bobnovcu čez most, zapazi, da gre nekdo za njim, pospeši korake, da bi ga ne došla neljuba družčina, a, ko pride prav mej hišo in hlev, žuga ga srečati drug prišedši iz Zagorice sem. Plašljivi ali sramežljivi (to pustimo nerešeno), gost ne more ne naprej ne nazaj. Ne premišlja dalje, smukne s ceste skozi odprta vrata na dvor samotni. — Misli si, da ga ne vidi nihče, toda ljuto se moti ubogi revež. Srce mu zatrepeče strahu v prsih, ko zaropota veriga in se vrže za njim. Bobnovčev srditi pasji varuh, močni Tiger. Ne le samo hlač pomeril, raztrgal bi bil nesrečnega, da ne poteče h kratu veriga hudemu psu. Položaj pa je bil še vedno kritičen. Bosopeti Riklijan tiščal se je v obzidani kot

iz katerega je bil izid nemogoč. Na obeh straneh visok gladek zid, zadaj pa razjezenega psa ostrožobe čeljusti odprte, vsaki hip pripravljene prijeti. Tesno kakor deska se je pritiskal na zid, kakor se le skusi ganiti, doseže ga neusmiljeni Tiger. V kakem strahu in trepetu je bil, čuti lahko vsak sam, če si predoči obupno situacijo. — Celo uro je ravsar razdraženi pes po njem in bati se je bilo, da sedaj pa sedaj počí veriga. Ni ga bilo človeškega bitja na pomoč, vladala je tista absolutna tišina, ki jo često nahajamo v „farovžih“ na kmetih. No, na vse zadnje vender pride angelj varuh v podobni robustne „te kravje“. Prišla je namreč gledat, kaj vender ima Tiger, ker ne da tako dolgo miru že.

Ako je res, kar trdijo nekateri, da prvo svidenje odločuje udanost ali mržnjo dveh bitij, bili so ti trenutki za našega Riklijana pogubonosni. Zastonj je upiral milo proseče oči v dekletov obraz, ni jej mogel omečiti srca. Zunajnost njegova govorila je prejasno zoper njega. Bosonog, golglav, kaj ima tukaj stikati po dvoru? Kraja je namen njegov, toda Tiger mu je preprečil hudobne namere. S psom potegne dekla, oklešček jak na tleh pobere, bliže stopi in začne mu jih dajati po hrbtu, po glavi,

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. oktobra

Predvčeraj poročal je dr. Falk v Aradu svojim volilcem o svojem delovanju v **ogerskem** državnem zboru. Pri tej priliki zavračal je zahtevanja madjarskih šovinistov, da bi se osnovala samostojna ogerska vojska, katera bi po njegovih mislih jako drago stala deželo. Čast Ogorske zahteva, da bi bila njena vojska tako močna kakor avstrijska. Stroškov za tako vojsko bi pa ne zmagovali Ogri. Ko bi bili obe vojski, avstrijska in ogerska tesno zvezani, bili bi Ogri pri tem, pri čemer so sedaj, ko bi pa ne bili zvezani, bi pa v vojni to oviralo njihovo silo. O vnanjih zadevah pa se je izjavil dr. Falk, da Avstro-Ogerska ne bode dopustila, da bi Rusi Bolgarom usilili svojo voljo. Govoril je tudi o nagodbi, pa ni nič posebnega povedal.

Ruski listi so nedavno objavili vest, da je Avstrija povprašala v Carigradu, bi li bili zadovoljni, da bi si prisvojila **Bosno in Hercegovino**. Turška vlada pa tega ni hotela privoliti. Rističev organ „Nova Ustavnost“ piše o tej zadevi v številki z dne 15. (27.) t. m., da so v Carigradu bivajoči bosenski emigranti zvedevši, da hoče Avstrija si prisvojiti Bosno in Hercegovino, poslali deputacijo k sultanu prosit, da naj se nikar ne odreče svojim pravicam do omenjenih dežel. Člani deputacije bili so Ali paša Rizmanbegović, Čengić aga, bega Ljubojević in Stočević pa še več družih, vodil jo je pa mufti Šamiš Kadić. Sultan jo obetal deputaciji, da bode vse storil, da Avstrija izprazni deželi in se bode poganjal pri velevladstvih, da Bosna in Hercegovina ohranita avtonomijo. „Nova Ustavnost“ na dalje trdi, da Turčija le zategadelj zbira vojske, da se bode uprla avstrijske aneksiji Bosne in Hercegovine. Rusija ne bode zasela Bolgarije, da bode tem lože prisilila Avstrijo, da ostavi Bosno in Hercegovino. Mi vsega tega prav ne verjamemo, če tudi omenjeni srbski list trdi, da je to zvedel iz najzanesljivejšega vira.

Vnanje države.

Kako daleč je že sedanja **bolgarska** vladna stranka zašla na napačno pota, kaže to, da se v Bolgariji in Vzhodni Rumeliji nič več ne poučuje po javnih učiliščih ruščina. Zamenili so jo z nemščino, dasiravno je popolnem nerazumljivo, čemu je potrebujejo Bolgari. Sedaj v Bolgariji vladajoče osebe hočejo potrgati vse vezi, ki vežejo bolgarski narod še z Rusijo in ostalim slovanstvom, ter se okleniti nemštva. Z vso silo podpirajo vsak tuji neslovanski upliv v deželi ter delajo na potujčenje naroda. Skrajni čas je že, da Rusija naredi konec takemu početju Stambulova in njegovih pristašev. Tujstvo je v Bolgariji že itak pregloboko zasadilo korenine, kar kaže to, da se regentstvo tako upira ruskim željam in po sili hoče nadaljevati Battenberžanovo politiko. Rusiji in bolgarskim rodoljubom bode treba mnogo dela, da bodo popravili, kar je knez Aleksander spridil. Stambulovcem se je posrečilo narod zlasti v mestih nahujskati proti Rusiji. Tako vlada v Varni silno razburjenje. Jedna stotinja vojakov straži ruski konzulat, da ga poulična druhal ne napade. — Razmere v Bolgariji so pa za regentstvo vedno neugodnejše. Natančnih poročil ne dobivamo, ker bolgarska vlada strogo pregleduje vse brzojavke. Vlada je baje zasledila zarote na več krajih in že sama obupuje, da bi se mogla še kaj časa vzdržati. Posebno pomenljivo je, da vladni privrženci že ostavljajo deželo, ker mislijo, da ni več varno. Mnogih vladnih poslancev ni v Trnovo, od opozicije pa nobenega in se je zategadelj zborovanje moralo odložiti za štiri dni. Regentstvo upa, da pridejo ta čas še nekateri vladni pristaši. Vseh pa

kamor je zadel. Kakor toča gosti udarci krepke Gorenjke so leteli nanj, še jedenkrat se proseč ozre v neusmiljenega novega zoprnika, potem mu blagodejna nezavest prevzame ude, omedli in se zgrudi na tla.

Na vpitje deklinolo prilete hlapci in Bobnovci sam, ogledajo ubitega in ga po obleki spoznajo za grozno velicega starega — lisjaka.

Iz napol odprtega ozkega gobca visel mu je čez ostre zobe rudeči belopenasti jezik. Sape ni bilo zaznati na njem, nobena mišica se ni za las premaknila, da se celo svit malo odprtega očesa bil je mrkel, steklen, bil je popolnem mrtev.

Veliki hlapec pa, skušen mož z glavo majaje pravi, da stavi, kar kdo hoče, da lisjak ni mrtev, da se je le potajil in da ga bo kakor duha zmanjkalo, če si ga bolj ne zagotovijo. Neverjetno, vendar pa mogoče se je drugim to zdelo, zato ga ukaže gospodar deti na verigo dolgo in močno. Vrh tega so ga še pomašili v široko vrečo, ter zborovali, kaj je početi sedaj. Besedovanje prestriže jim Bobnovčevo povelje, nesti lisjaka najemniku lova gosp. M., češ temu sliši ubita zver.

Ubita zver? vpraša hlapec, kažoč na vrečo. Vreča se je začela majati polahkoma od kraja,

ne bode, ker mnogi spoznavajo, da sebranje, kateremu odreka Rusija zakonitost, ne bode doseglo nikakih uspehov, ampak bode samo škodovalo deželi. — Na taboru, kateri so nameravali sklicati Cankovci v Sofiji, hoteli so odstaviti sedanje regentstvo in vlado in proglasiti novo vlado s Cankovom na čelu, vrhovno poveljništvo Sofijske garnizije pa izročiti generalu Kaulbarsu. — Vladni list objavlja prikaz, da je Ruščuški poveljnik polkovnik Filov obsojen na štiritedenski hišni zapor, ker je naščuvan po generalu Kaulbarsu poslal vojnemu ministerstvu jako predzno brzojavko, podpolkovnik Švarov je pa za zmiraj odstavljen, ker je ravnal proti poveljem vlade in ostane še na dalje v zaporu.

Odnosaji mej **Rusije in Bolgarije** so vedno bolj napeti. Ker se bolgarska vlada neče udati Rusiji, bode slednja, kakor se misli zaprla Bolgarijo od morske strani. S tem bode mnogo škodovala bolgarske trgovini. Ko bi pa to še ne pomagalo, bode pa okupovala vso deželo. Razna poročila zatrjujejo, da Rusija v južnih krajih že zbira vojske, in dela priprave za prevoz.

Francija in Rusija se vedno bolj približujeta. Ko je imenovan francoski veleposlanik za Peterburg, bode se tudi ruski veleposlanik baron Mohrenheim, ki je bival že dolgo na dopustu, povrnil v Pariz. Sicer še ni gotovo, da bi baron Mohrenheim ostal v Parizu, ampak se bode morda v kratkem zamenil s kom drugim. Za dobre usluge, katere je Francija storila Rusiji v bolgarske zadevi, hoče se slednja udeležiti francoske razstave, francoska vlada bode pa zato skrbela, da razstava ne bode imela značaja stoletnice velike revolucije.

Po poročilih iz Varšave sklenila je komisija, katera ima ukrepati, kako bi se Poljsko očistilo pruski podložnikov, **ruskeje** vladi priporočati, da se iztira kakih 20 000 pruskih tovarniških uradnikov in delavcev. Vlada se pa še ni odločila o tej zadevi. Kakor se vidi, Rusija nič kaj ne mara posnemati Prusije. Če bode začela iztiranje v večji meri, storila bode to le, ker bode prisiljena, kajti toliko število Nemcev v zapadnih pokrajinah, bi jej utegnilo biti nevarno, ko bi prišlo do vojne z Nemčijo.

Papeževa zaupna oseba se dogovarja z **grško** vlado zastran osnovanja diplomatske zveze mej Grško in Vatikanom. Papež je nekda pripravljen varovati grške koristi v orijentu in v vseh katoliških šolah v orijentu uvesti grščino kot učni predmet. V Vatikanu se najbrž nadejajo na ta način Grke polagoma pridobiti za katoličanstvo. Vsled tega bi se pa utegnili shujšati odnosaji mej Rusijo in Grško.

Dopisi.

Iz Št. Jurija pri Kranji 28. oktobra. [Izviren dopis.] Pred dvema letoma je bila naša vas jako mirna. Mladenci so se obnašali lepo, razumeli so se dobro mej seboj, kakor tudi z mladenci sosednih vasij. O pretepih in pobojih niti slišati ni bilo. Tujce, gredoč skozi vas, so lepo pozdravljali, bili so uljudni. Čul sem jih večkrat hvalliti rekoč: Vaši mladeniči so v lep izgled drugim. Žalibog, da to ni več tako! Kako je pa zdaj?

Ni dolgo tega, kar so že v drugo napadli in kamenali žandarme, ki so tod stražili. Plačilo za to so dobili. Dne 26. t. m. zvečer so napali že v tretje gozdnega čuvaja Antona Ropreta ter so ga tolkli in teptali prav neusmiljeno. Zdaj jim vsaj ne bo mogel precej dolgo braniti loviti v zanjke in streljati brzih zajcev!

Po pregovoru: „Jedna garjeva ovca sto drugih oskruni,“ zgodilo se je tudi pri nas. Tujec M. A.

vedno bolj, dokler se popolnem ni jela premetavati. Ali vam nisem pravil, kričal je hlapec, vi še ne poznate lisic, potaji se hudič, potem pa gre kakor veter. —

Čudom se je čudil g. M. zanimivemu lovu. Urno stopi v zgornjo hišo, oboroži se s puško na dva ognja. Mej tem so lisjaka privezali tik jezera pri Rikljevih toplicah za deblo divjega kostanja.

Videvši g. M. prihajati z oboroženo roko stresel se je ubogi lisjak, spoznal je, da to niso več šale, vendar nič ni hotel opustiti, kar koli bi mu utegnilo pripomoči k zlati svobodi. Poslednje moči zbere in v pogumnem skoku puhne v zelene valove jezerske. Visoko je plusnila voda kvišku ter se zgrnila mu čez hrbet. Iskrica upanja se mu zasveti, kajti čuti, da ga nosi voda. Urno reže vodno plan, toda obrežje neče nič za njim ostati, neusmiljena veriga vleče ga nazaj. Zastonj so vsi napor, potegnejo ga na suho. Po Riklejevi brošuri pride za mrzlo vodo drganje s krtačami, a tu je padel drugim tičem v pest. Nikdar več se pred lisičino ne bo grel na solnci, kajti že dviguje smrtonosna cev se in ko dospe v višavo glave zablisne se, mogočnega strela grom budi veličastni jek jezerskih hribov, ubogi lisjak pa se zgrudi s prestreljeno čre-

zbral je krog sebe ter pokvaril neizkušene komaj otroškim hlačam odrasle mladeniče. Dozdaj je vodja še majhni krdelec. Tesno so se ga oklenili A. M., F. P., J. M., a bati se je, da se mu tudi drugi neizkušeni ne udajo.

Splošna je nevolja mej vaščani nad takimi čini. Ostre kazni žele nerednežem, ki spravljajo našo vas v slabo ime. Žganjepitje poganja svoje cvetje!

Od dolenjske meje v oktobru. [Izv. dop.] Dolgočasna jesen z vsem svojim spremstvom prišla je zopet v deželo in človek, poprej poln življenja in gibanja, prerodi se vsled jesenskega tega upliva nehote v — pravo pravcato podobo izvirne čmerikavosti... In čuda to ni! Le glejte in ozrite se, gospod urednik, nekoliko okolu; gosta, neprodorna megla plazi se po gorah in dolinah od jutra do večera, kot da bi novo organizovani kranjski „Landsturm“ res imel todi že svoje začetne „strelske vaje“, in druge take priprave za čas, ko se približa — „huda ura!“... In vsega tega kriva je jedino le — jesen, sedaj, dočim bode jedenkrat take in jednake megle kranjskega „Landsturma“ kriv ta ali oni politični velikan, ki sicer — po telesni velikosti ni takova „zver“, kakor je bil pokojni staroveški Goljat, ipak velja v novem veku za unikum v duševno in telesno popolnem dozorelem človeštvu, naj si je že potem Bismarck ali Giers...

Dasiravne pa ne vemo ne „ure ne dneva“, kdaj bode črna vojska poklicana v „ogenj“ za „dom, vero in cesarja“, vemo vendar, da smo mi Slovenci ali sploh Slovani (?) duševno še nedozoreli in povsem premalo inteligenten narod v Avstriji, kakor nas je pred kratkim obsodil minister dr. Gautsch, — le to je razloček, da bodedo mi Slovenci imeli še časa izobraziti se, minister dr. Gautsch pa ne bode več časa imel ustati, ko bode jedenkrat raz ministerski stol odletel in potem postal „raz- ali ex-minister!“ — Sicer pa nas ne bode niti minister dr. Gautsch niti kateri drug njegov kolega plemenitega duha in manire, a tudi ne avstrijskih Nemcev in nemškutarjev črna vojska — kultivirala, pač pa si bodedo sami pomagali do tiste strašne stopinje svetovne omike, kjer človek in narod nesta več kakšna zverina, temveč inteligenten in zaveden del avstrijske države!

Pa, — kakor sem že dejal, gospod urednik, — je zdaj tu jesen! Jesen ne le v naravi, marveč tudi v našem narodnem družbenem življenju po nekodi, in gosta megla v podobi brezbrčnosti od strani taci narodnjakov — katerim nalog je z dobrim zgledom nam družim svetiti! — In vse to kaže se zadnji čas človeku, kateri bi rajše opazoval napredek nego tisto precartano Nirvano — lenobe!

Kaj neki sili nekatere narodne junake predstavljati svetu podobo dolgočasnosti jesenske, dočim se nemštvo roga naše omahljivosti!... O! jadikoval bi človek „kam gospod, gre tvoja pot!“ — Neverjetno ali — istinito!

Dolenjski pohajkovelec.

Na Livku pri Koboridu 21. oktobra. („Edinosti“ in njenemu člankarju poslednja beseda.) (Dalje.) V čem pa se razločujejo ti dvojni aspiranti za učiteljišča? Ne dá se

➤ Dalje v prilogi. ➤

kamor je zadel. Kakor toča gosti udarci krepke Gorenjke so leteli nanj, še jedenkrat se proseč ozre v neusmiljenega novega zoprnika, potem mu blagodejna nezavest prevzame ude, omedli in se zgrudi na tla.

Na vpitje deklinolo prilete hlapci in Bobnovci sam, ogledajo ubitega in ga po obleki spoznajo za grozno velicega starega — lisjaka.

Iz napol odprtega ozkega gobca visel mu je čez ostre zobe rudeči belopenasti jezik. Sape ni bilo zaznati na njem, nobena mišica se ni za las premaknila, da se celo svit malo odprtega očesa bil je mrkel, steklen, bil je popolnem mrtev.

Veliki hlapec pa, skušen mož z glavo majaje pravi, da stavi, kar kdo hoče, da lisjak ni mrtev, da se je le potajil in da ga bo kakor duha zmanjkalo, če si ga bolj ne zagotovijo. Neverjetno, vendar pa mogoče se je drugim to zdelo, zato ga ukaže gospodar deti na verigo dolgo in močno. Vrh tega so ga še pomašili v široko vrečo, ter zborovali, kaj je početi sedaj. Besedovanje prestriže jim Bobnovčevo povelje, nesti lisjaka najemniku lova gosp. M., češ temu sliši ubita zver.

Ubita zver? vpraša hlapec, kažoč na vrečo. Vreča se je začela majati polahkoma od kraja,

vedno bolj, dokler se popolnem ni jela premetavati. Ali vam nisem pravil, kričal je hlapec, vi še ne poznate lisic, potaji se hudič, potem pa gre kakor veter. —

Čudom se je čudil g. M. zanimivemu lovu. Urno stopi v zgornjo hišo, oboroži se s puško na dva ognja. Mej tem so lisjaka privezali tik jezera pri Rikljevih toplicah za deblo divjega kostanja.

Videvši g. M. prihajati z oboroženo roko stresel se je ubogi lisjak, spoznal je, da to niso več šale, vendar nič ni hotel opustiti, kar koli bi mu utegnilo pripomoči k zlati svobodi. Poslednje moči zbere in v pogumnem skoku puhne v zelene valove jezerske. Visoko je plusnila voda kvišku ter se zgrnila mu čez hrbet. Iskrica upanja se mu zasveti, kajti čuti, da ga nosi voda. Urno reže vodno plan, toda obrežje neče nič za njim ostati, neusmiljena veriga vleče ga nazaj. Zastonj so vsi napor, potegnejo ga na suho. Po Riklejevi brošuri pride za mrzlo vodo drganje s krtačami, a tu je padel drugim tičem v pest. Nikdar več se pred lisičino ne bo grel na solnci, kajti že dviguje smrtonosna cev se in ko dospe v višavo glave zablisne se, mogočnega strela grom budi veličastni jek jezerskih hribov, ubogi lisjak pa se zgrudi s prestreljeno čre-

pinjo poleg kostanja na velo jesensko listje. Mrtev je v resnici. Dobro je bil zadet. V višnjevkastem smodnikovem dimu zdihnil je črno dušo.

Dekli pa, ki ga je z okleščekom našigala, da je gotovo tri solnce videl, dal je g. M. srebrnjak svetel, ki jo bo gotovo še v poznih letih spominjal te čudne od besede do besede resnične dogodbe.

Carigrad.

(Po D' Amicisu.)

(Dalje.)

Kako bi mogel zbrati posamne črte te divne podobe? Zdaj se ti pogled upre v bližnje obale, zdaj v kako turško bisico ali pozlačen minaret, in nato se ti mahoma vrže v ono bliščečo globino, pa se ziblje kakor naključno mej dvema vrstama tega bajnega mesta, tako da ga omamljena pamet komaj sledi. To ti je neka veličanstvenost, neizmerno vedra in razlita nad vso to lepoto; je nekaj mladostnega in ljubkega, kar ti budi spomine na pripovedke o vilah in vigrednih sanjah; nekaj zrakolikega, skrivotnega, velikega, da ti domišljijo zanaša nad resnico. Nebo, po katerem so izlite silno tenke barve opalovega in srebrnega svita, kaže ti poteze vsacega predmeta z divno jasnoto. Po morji, ki se sveti ka-

tajiti, da je šolstvo silno napredovalo po prvi preosnovi iz leta 1869. Preosnovala so se tudi učiteljska izobraževališča. Na učiteljski se je učilo vsled tega zakona od vseh predmetov najkoristnejše, kar je sploh treba vsakemu izobraženemu človeku; ono naj poda prihodnjemu učitelju neko dovršeno izobraženost, a zraven tega praktično ročnost za prihodnji njegov poklic, ne glede na predstudije. Šolski strokovnjaki pa trde, da učiteljska izvirno zadoščujejo svoji nalogi. Spoznalo se je, da je namen in svrha učiteljske vse drugačen, kakor pa oni srednjih šol; spoznalo se je, da je treba tudi s predstudies na drug pot: ustanovilo se je pri nas pripravljavnice za c. kr. učiteljska, katerih si tudi drugje želi že omenjeni prof. Emprechtinger; to pa svedoči, da so krenili naši „šolniki“ vendar le pravim potom.

Mislino si tedaj mladeniča, ki se je rado voljno posvetil učiteljskemu stanu ter je došel na učiteljske iz c. kr. pripravljavnice; mislino si pa tudi srednješolskega dijaka (— v glavnem iz spodnje gimnazije —) „komur je sreče dar bila klobuta“, da je moral opustiti nado na kako bodočo karijero ter zadovoljite se s častjo in „mastjo“ ljudskega učitelja. Tak mladenič je res „eine verzweifelte Existenz“, ki se je že več let boril s „sedmicami“ ter je sit že mestnega življenja in — učenja. Res pa je, da je tak dijak slišal že marsikaj, o čemer se prvemu niti sanjalo ni. More li pa biti na to svoje znanje v bodočem stanu posebno ponosen? Če je že enkrat slišal, sliši na učiteljski še enkrat, njegov kolega pa sliši isto stvarino prvič. Na učiteljski pa ne delajo razlike med jednim in drugim: oba morata znati, naj je že kdo kaj preje znal ali ne. Naš drugi učiteljski kandidat pa se po navadi „preveč“ zanaša, „da je že slišal“, misli si: da se mu radi tega ni treba toliko učiti in skušnja je tudi pokazala: da so ravno taki kandidati obiskovali učiteljske po več, kakor 4 leta, ali pa so veliko slabše uspevali od svojih prvih kolegov. Se li more tak poznejši učitelj uspeti in ponášati nad svojim kolego? Ne, in ne, ker sta oba zajemala pri istem studenci, oba prestala iste izpite, h katerim predstudije pač neso pripomogle. Vi sami pa ste priznali v 83. številu „Edinosti“, da absolvirani „ljudskošolniki“ (!!) najbrže za to bolje uspevajo, ker se oni „biflajo“, ko se njih kolege bavijo z instrukcijami! V Kopru pač ni nikakih instrukcij, a recimo, naj velja Vaša, na kako večjo omiko smejo biti ponosni, ko niti istih izpitov ne morejo bolje opraviti? Če si pa tak učitelj Vaše baže prisvaja prednost in je osobito ponosen na „predstudije“, je pač „domišljav“ v najvišem pomenu te besede. „Predstudije“ ga neso usposobile, ker te vendar ne zadostujejo; dovrševalao izomiko pa sta uživala in dosegla — oba. Jaz priznavam popolno enakost in enakopravnost med njima, nikdo izmed njiju naj se nad drugim ne povišuje, kar bi bilo res smešno in bi močno dišalo do „domišljavosti in napuhnenosti“, in to tudi tedaj, če ja loči „kvalifikacija“ uspešnega izpita. Tako nas uči kolegialnost!

Navajate mi tudi, kako si marsikak pisatelj želi o učiteljstvu vzgoji. Prav, ne oporekam; dobro

je vse, kač človek zna; mogoče bi tudi grščina ne „škodovala“. Glede na tako vzgojo učiteljstva pa bi morali zvišati pouk od štirih na osem tečajev in odpraviti kakoga tistih petero predmetov, ki na gimnaziji neso obligatni in se sploh ne uče.

V 83. št. pa tudi pišete, kakó je neki abs „ljudskošolnik“ (!) servilno navezan na razne vzglede in uzore pri raznem spisovanju. Vprašam Vas, se li vse to uči na nižji gimnaziji? Kar se pa uči na učiteljski, — učila sta se oba. Ali udihne Vašim klijentom morda vse to sv. Duh? Kdo pa sprva ni kolikor toliko navezan na „uzore“, — da napravi že prvič nekaj uzornega? Saj mora vendar abs. jurist mnogo časa praktikovati največ radi pismenih izdelkov itd. Mlad učitelj pa pred „izpitom usposobljenja“ tudi le praktikuje ter se mora podvreči najdalje v dobi 5 let istemu izpitu. Kdo pa naj zameri mlademu učitelju, če za svojega praktikanja pogleda na — formulare? To se mu mora celo priporočati, in to vsakemu brez izjeme! In Vi, Vi pripisujete menda vse take „ročnosti“ učitelju, če je le obiskoval sp. gimnazijo? Dovolj! Vidi se, na kateri strani je razen preziranja tudi „domišljavost“ (Dajle prih.)

Domače stvari.

(Na Vseh svetih in Vernih duš dan) bode letos tiho na pokopališču pri sv. Krištofu, ker je c. kr. deželna vlada v sporazumljenju s cerkvenim oblastvom zaradi kolere prepovedala obiskovanje grobovin ukazala, da se pokopališče zapre. To se bode jutri oznanilo tudi po cerkvah.

(Slovenska predstava) „Mlinar in njegova hči“ bode, kakor smo že poročali v ponedeljek dne 1. novembra t. l. v deželnem gledališču. — Število ložam je liho.

(Drobne vesti.) V Dornbergu umrl je dne 23. t. m. najstarejši mož, Anton Budin, porojen 12. maja 1796, v Muhi pa župnik g. Andrej Fiegl, 72 let star. N. v m. p.! — Preteklo nedeljo vrnil se je iz Rima črnogorskega kneza častni tajnik. Prinesel je seboj podpisano pogodbo med Črnogoro in Vatikanom in odlične rede, katere je papež podelil črnogorskim dostojanstvenikom. Kakor se javlja, bode knez Nikola papežev dostojanstvenik tudi odlikoval s črnogorskimi redovi, papežu samemu pa poslal lepo darilo, ker papež ne vsprejme nobenega redu posvetnih vladarjev. — Kranjska stavbena družba postavila je v „Logu“ veliko peč za opeke (Ringofen), v kateri se bode na leto napravilo do 2 1/2 milijona opek. — Volitev gosp. J. Vošnjaka, posestnika in usnarja v Šoštanji, načelnikom, gosp. Fr. Skubica, zdravnika v Velenju, podnačelnikom okrajnega zastopa šoštanjskega je potrjena.

(„Rogača“) izšla je danes 21. številka. Razen dveh večjih podob ima mnogo dovtipnega in šaljivega berila.

(Novemberski avancement.) Med drugim so imenovani: Stotnikom druge vrste nadčastnika Alojzij Kaligar in Fran Mušič v 17. pešpolku; Karol Lirowy, častnik v 17. polku imenovan je nadčastnikom v 22. pešpolku. Kadeta in častniška namestnika Lad. vit. Volanski in Izidor

Hrašovec postala sta častnika v 17. pešpolku. Ferd. Maček, stotnik druge vrste v 7. lovskem batalijonu, postal je stotnik prve vrste. A. Flux, pregledni in upravni častnik pri štajerskem dež. brambovskem strelskem batalijonu v Celju, postal je stotnik prve vrste. Alojzij Poljanec, nadčastnik v štajerskem dež. brambovskem strelskem batalijonu št. 20, imenovan je stotnikom druge vrste, častnik Josip Rohrmann nadčastnikom kranjskega dež. brambovskega batalijona v Rudolfovem št. 24, dr. Fran Zupanc, (neaktivni) nadzdravnik v korškem dež. br. strelskem batalijonu v Celovcu št. 26 polkovnim zdravnikom druge vrste.

(Odbor slov. del. pevskega društva „Slavec“) naznanja tem potom vsem častitim svojim članom, da se nahaja društvo „Slavec“ sedaj v Virantovi hiši, Zvezdarske ulice, II. nadstropje kjer so redne pevske vaje vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. uri. — Dalje prične se početkom novembra pevska šola za začetnike; tisti, ki žele pristopiti v to šolo, naj se oglasijo v omenjenih urah pri društvenem pevovodji g. F. Stegnarju, — Gg. pevci vabijo se, da se udeležijo pevske vaje za bližajoči se koncert, jutri v nedeljo ob 2. uri v Virantovi niši II. nadstropje. Odbor.

(Travniške ulice) so po dovažanju gradiva za novo vojašnico, kakor se nam poroča, jako razvožene, tako da po njih ni moči voziti na južno-železniška skladišča in bi bilo pač nujno, da bi se celoma posule, kar bi ne prizadelo prevelikih stroškov, ker je jama za udobavo nasipa prav blizu.

(Prememba v posesti.) Hišo v Travniških ulicah št. 6. takozvano „Schmierfarik“ kupil je od hišnega posestnika Josipa Rozmana tukajšnji mesar g. Ivan Kopač za 13.000 gld.

(Kolera.) Od polnoči 28. do polnoči 29. t. m. ni bilo niti v Trstu niti v okolici nobene novega slučaja. Iz Tržača naznanila sta se dva nova sumna slučaja.

(V Kobaridu na Primorskem) bil je, kakor se nam poroča, dne 21. t. m. prvi občni zbor tamošnje podružnice „družbe sv. Cirila in Metodaja“. Prvosednikom bil je jednoglasno izvoljen tamošnji dekan gosp. Andr. vitez Jekše. (Da se je pa ustanovila ta podružnica, zahvaliti se je nekemu tamošnjemu učitelju, ki pa neče, da bi se za to vedelo, ker se menda pod sivim Krnom gleda le na leta, ker je ta učitelj premlad, in bi sicer radi tega utegnili izgubiti podružnico vso veljavo.) Podružnica šteje do sedaj sicer le 6 ustanovnikov in nad 20 letnikov, a to je le začetek; podružnica se bode vedno bolj in bolj krepila, in kar bode članov, bodo zvesti svoje podružnici. Tako se nam zatrjuje Ker so pri tej podružnici dosedaj jedino le tamošnji učitelji in duhovniki (z okolico vred), bi bilo pač umestno, da tudi drugi gospodje pokažejo svoje „rodoljubje“.

(V Št. Juriji pri Kranji) je bil 24. t. m. ustavni občni zbor „Bralnega društva“. Izvoljeno mu je to-le načelstvo: g. Martin Povše, župnik, predsednik; g. Ivan Gašperlin, c. kr. poštar, predsednikov namestnik in ob enem blagajnik; g. L. Jelenc, učitelj, tajnik. Odborniki so gg.: Anton Blagne, Ivan Blagne, Mibaelj Ropret in Ivan Čebašek.

kor safir, se treslikajo dolgi beli obrisi minaretov; kuple se blesketajo; vse bujno rastlinje se giblje in valoviči na jutranjem zraku; oblaki golobov obletavajo džamije; tisoč našarjenih in pozlačenih čolnov pljuska po morji; vetrič ti nosi s Črnega morja dišavo deset milj obsegajočih vrtov. In kadar si upijanjen tega raja, kader si že vse pozabil, pa se obrneš nazaj, vidiš na novo se čudeč azijsko obalo, ki končuje ta vsegled z veličajno krasoto Skadra in snežnimi vrhovi pogorja v Bitiniji. Tukaj je Marmarsko morje, posuto z otoki, pokrito z belimi jadrji; tu je Bospor, pisan z brodovi, ki se vije med dvema redoma kioskov, palač, letovnic, ter se skrovito gubi sredi najvesejših gričev uzhoda. Res, da, najlepši razgled sveta! Kdor to taji, bi bil nevhvaležen Bogu ter bi žalil njegovo stvarstvo; večje krasote bi človeška čutila ne mogla prenesti.

Ko me mine prvo prevzetje, pogledam potnike: vsi so bili izpremenjenega obraza. Gospodičnami iz Aten so bile oči vlažne, gospa Ruskinja je v slovesnem tronotku na srce pritisnila Olgico; in celo ledeni pastor angleški je izpregovoril prvič, klikovši: wonderful, wonderful!

Ladija obstane ne daleč od mostu. V malo trenotkih se zbere okolu nje neštevena množina bark,

na krov pa navali sila služakov turških, grških, armenskih, kateri so preklinjaje v italijanskem jeziku in kriče, da se Bog usmili, popadali naše prtljage in naše osebe.

Videč, da je zaman upirati se, objamem ladijevodjo, poljubim Olgico, pozdravim vse druge, pa stopim v čoln s štirimi vesli, ki nas odpelje na mitnico, od koder se skozi motnjavo ulic preplazimo v gostilno k Bizantiju, na vrhu perskega griča.

I.

Prva hoja po mestu.

Izginol je divni razgled od danes zjutraj! Oni Carigrad, ki se je zdel ves pretkan s svetlostjo in lepoto, je velikansko mesto, razneseno po brezkončnem plastišču gričev in dolov, silna množica človeških mravljišč, pokopališč, razvalin, pustinj; nevidna zmes omike in surovstva, ki predočuje podobo vseh mest sveta in zbira v sebi vse prizore človeškega življenja. Od velikega mesta ima le okostje, to pa je majbin del zidanih hiš, vse drugo je kup deskar, kočur, neizmeren tabor azijski, v katerem mrgoli ljudstva, nikdar preštetega, vsakega plemena in vsake vere. Carigrad je mesto neprestanega izpremenjevanja, sestavljen iz starih mest, ki razpadajo,

iz novih mest, ki se vzdigajo. Vse je zmešano. Povsod se vidijo sledi orjaškega dela in prebodehi hribi, izravnani griči, predmestja izenačena s zemljo, velike ceste načrtane, nepregledni kupi ruševin in ogorkov od požarov, kupi, ki so razmetani po zemljišču, neprenehoma trapijenem od človeške roke. To je nerednost, zmes raznovrstnih prizorov, neprestanih izpremen, nepričakovanih in čudovitih razgledov, da se ti v glavi vrti.

Ako greš do kraja po kaki gosposki ulici, okončava ti je s ponorom; ako greš iz kazališča, stojiš med grobnicami, ako se priplaziš griči na sleme, imaš pod nogami gozd, pred seboj pa drugo mesto na griči; vidiš, ako se nenadoma obrneš, na dnu globoke doline, napolu med drevjem; ako greš okolu kake hiše, vidiš lukó; ako prehodiš ulico, si zunaj mesta, si v samotni globanji, iz katere se ne vidi drugega ko božje nebo. Mesta se ti pokazujejo, skrivajo, silijo pred te, pod noge, pod glavo, za hrbet bližajo se ti, oddaljšajo se od tebe, na solnci so ti, v senci, mej gozdi, pri morji. Stopiš li korak dalje, imaš neskončni vsegled; stopiš li stopinjo nazaj, ne vidiš nič; ako uzdigneš glavo, vidiš tisoč minaretov, še za ped, izginejo vsi.

(Dajle prih.)

— (Akad. društvo „Hrvatska“ v Gradci) nam piše z ozirom na dopis v 246. št. našega lista, da društvo ni nikdar od strani slovenskega akad. društva „Triglav“ dobilo predloga o združenju, ampak samo od strani „Slovenske čitalnice“, katera pa ni akad. društvo. To izjavo vzamemo na znanje, a mislimo, da bi združenje vsakako bilo koristno, tudi če dotični predlog prihaja od društva, katero ni akademsko.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Ostrogon 30. oktobra. Cesar dopoldne v spremstvu Tisze semkaj došel. Občinstvo ga naudušeno pozdravljalo. Ustavil se pred palačo primas, kateri ga je pred poslopjem pričakoval. Km. lu po prihodu obiskal cesar primasa.

Budimpešta 30. oktobra. Poslancem predloženi proračun za 1887 kaže: Rednih dohodkov 321,743.950 (za 840.993 več nego lani), prehodnih dohodkov 6,612.145 (manj 2,117.680 nego lani), vkupe 328,356.095 (manj 1,276.687). Rednih stroškov 325,945.491 (za 8,606.111 več nego lani), prehodnih stroškov 2,395.933 (za 142.386 več), investicij 17,907.680 (za 2,592.761 manj), izrednih stroškov 4,150.917 (za 557.745 več) vkupe 350,400.021 (za 6,713.481 več) torej je 22,043.926 gld. primankljaja (za 7,990.168 več nego lani). Od tega spada na redno upravo 4,201.541.

Varna 29. oktobra. Poveljnik ruske topnjače obiskal francoskega, avstro-ogerskega in grškega konzula, kateri so mu obisk vrnili, angleškemu konzulu poslal je svojo karto. — Bolgarski vojni minister semkaj prišel. — Danes priplula ruska vojna ladija „Merkur“ s 418 možmi in 18 kanoni.

Madrid 29. oktobra. 1200 podčastniških mest se je odpustilo, da bi tako vojsko očistili upornega duha.

Budimpešta 29. oktobra. V poslednjih 24. urah 10 oseb za kolero zbolelo, 4 umrle. — V Szegedinu 1 zbolel, 1 mrl.

Razne vesti.

* (O ruskega prestolonaslednika bolezni) piše Peterburški dopisnik v „Times“, da so vse vesti v raznih listih zlagane. Resnično je samo to, da se je prestolonaslednik na lovu malce prehladil, a je kmalu okreval.

* (Za spomenik Mickiewizu) v Krakovu razpisuje se nov natečaj. Spomenik bode stal na glavnem trgu, pesnikov kip bronast, ves spomenik v renesansnem slogu. Troški ne smejo presežati 100.000 gld. Natečaj velja samo za poljske umetnike. Nagrade za modele določene so po 3000, 1500 in 1000 gld.

* (Cesarja Viljema slutev) Nemški cesar je za nedavnega svojega bivanja v Baden-Badenu nekega dne sprehajal se po polji. Spremljajoči ga pobočnik nabral je šopek plavic in je poklonil cesarju. Slednji vsprejel je cvetlice rekoč: „Te moje modre zvezde cveto letos tako pozno na jesen, kakor da bi čutile, da ne bodem več doživel drugega poletja in njih novega cvetu.“

* (Za kadilce in nuhalce.) V prvi polovici tega leta se je v Avstro-Ogerskeji popuščilo in zmanjšalo za 36,210.394 gld. tabaka. V primeri s preteklim letom popuščilo se je letos tabaka in smodk za 241.885 gld. več, nego lani, nuhalci pa so nekoliko odjenjali.

prinaša v 21. številki sledečo vsebino: Vzdihi na tujem. Pesmi. Osamélec. — Steza. Pesem. Mirko. — Janez Solnce. Zgodovinska novela. Spisal dr. Ivan Tavčar. (Dalje.) — Želja srca. Pesem. A. Pin. — Srcu. Pesem. Božidar Flegerič. — Božidar Raič. (Dalje.) Hrvaški spomini. Spisal J. Trdina. (Dalje.) — Tvoj zaklad. Pesem. T. Doksov. — Meseca avgusta 1886. Pesem. C. C. — O tisočletnici prognanstva slovanskih duhovnikov. — Naše slike: Začetek romana. Srbsko gledališče v Belem gradu. General Kaulbars. Ivan Kukuljevič Sakcinski. — Pogled po slovanskem svetu. Slovenske dežele. Ostali slovanski svet. — „Slovan“ velja za vse leto 4 gld. 60 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr.

Zaradi praznika Vseh Svetih izide prihodnji list vtorek 2. novembra 1886.

Št. 3. (Nepar.) Deželno gledališče v Ljubljani. Dram. pr. 317.

V ponedeljek 1. nov. 1886.

Mlinar in njegova hči.

Založba v petih dejanjih. — Po E. Raupachu poslovenil Fr. Malavašič.

OSOBE:

Črnot, mlinar	—	—	—	—	—	gospod Kocelj.
Marija, njegova hči	—	—	—	—	—	gdč. Zvonarjeva.
Županja, njegova sestra	—	—	—	—	—	gdč. Gostičeva.
Duhoven	—	—	—	—	—	gospod Rus.
Korenka, vdova	—	—	—	—	—	gdč. Nigrinova G.
Konrad, njen sin	—	—	—	—	—	gospod Danilo.
Pivsek, gostilničar	—	—	—	—	—	gospod Peidan.
Meta, njegova žena	—	—	—	—	—	gdč. Dolska.
Dvoje njunih otrok	—	—	—	—	—	—
Matija, kmet	—	—	—	—	—	gospod Šturm ml.
Luka, grobokop	—	—	—	—	—	gospod Petrič.
Mlinarski hlapec	—	—	—	—	—	gospod Savar.

Dejanje se vrši v nekej vasi.

USTOPNINA: Parter in lože 40 kr. — Fautenil v parterji 70 kr. — Sedež v parterji 60 kr. — Sedež na galeriji 40 kr. — Garnizonski in dijaški biljet 30 kr. — Galerija 20 kr. — Sedehi se dobivajo v ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne in zvečer od 1/2. ure naprej pri gledališki kasi.

Kasa se odpre ob 1/2. uri. Začetek ob 7. uri zvečer.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
30. okt.	7. zjutraj	749.97 mm.	3.4° C	sl. vzh.	jas.	—
	2. pop.	748.87 mm.	8.8° C	sl. jvz.	jas.	0.00 mm
	9. zvečer	749.95 mm.	2.4° C	sl. vzh.	jas.	—

Srednja temperatura 4.9°, za 3.2° pod normalom

Dunajska borza

dné 30. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	83 gld. 57 kr.
Srebrna renta	84 " 60 "
Zlata renta	114 " 25 "
5% marena renta	101 " 10 "
Akcije narodne banke	866 " "
Kreditne akcije	281 " 25 "
London	125 " 05 "
Srebro	— " "
Napol.	9 " 88 "
C. kr. cekini	5 " 91 "
Nemške marke	61 " 20 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 131 " 50 "
Državne srečke iz l. 1864	100 gld. 169 " 25 "
Ogrska zlata renta 4%	103 " 80 "
Ogrska papirna renta 5%	92 " 95 "
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105 " 50 "
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 117 " 25 "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	124 " 50 "
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	— " "
Prior. oblig. Ferdinandove sev. žele. ce	98 " 60 "
Kreditne srečke	100 g " 177 " 25 "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 75 "
Akcije anglo-avstr. banke	120 " 108 "
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v	2 2 " 75 "

Gosp. lekarju Piccoli-ju v Ljubljani.

Pošljite mi 20 steklenic Vaše izvrstne esence za želodec, katero že z uspehom zapisujem proti zastaranim želodčevim boleznim.

Sv. Ana, Hrvatsko. Dr. M. Zellich, zdravnik.

Prosim, pošljite mi po poštnej povzetju zneska 36 steklenic Vaše izvrstne esence za želodec, ki se more v resnici imenovati „roka božja“.

Sušnjevec, Istra. J. Pfeigar, župnik.

Ko je moja žena se začela zdraviti z Vašo esenco, pojenjale se njene bolečine in bolno stanje njenega vnetja maternice, tako, da je pomlajena videti.

Visinada, Istra. Patelli, lekar.

Slučajno dobil sem Vaše čudovite zdravilne esence. Čutim, da se mi je jako zboljšalo po triletnem bolehanju žilnice, če tudi sem je porabil jedva jedno steklenico. Prosim, pošljite takoj še 12 steklenic.

Maribor. G. Hammer, v delavnici južne železnice.

Poslano.

Najboljša pitna voda pri epidemijah.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolje okrepljujuče pice,
I kas izkušan lek proti trajnom kašlju plućevine I
želudca bolesti grkljana I proti méhurnim kataru,
HINKE MATTONIJA
Karlovi vari I Widn.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjižotračnicah knjiga:

Zlatorog.

Planinska pravljica

R. Baumbach.

Z dovoljenjem pisateljev in založnikov preložil ANTON FUNTEK.
Cena elegantno vezani knjižici 2 gld.

Anton Funtek, dobro poznat po svojih izvornih pesniških proizvodih, podaril je slovenskemu narodu s svojim prevodom Baumbachove poezije „Zlatorog“, ki se je kot pravljica do danes naša pri vseh pastirjih v dolih triglavskega pogorja, prekrasno darilo. Knjižica, kaj bogata in najelegantneje opremljena, bode gotovo vse rodoljube zelo obradostila, ki imajo srce in smisel za ta pesniški umotvor, čegar dejanje se vrši na našem romantičnem Gorenjskem.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

717—4)

Novo otvorjeno

brivnico in česalnico

v Ljubljani, Mestni trg št. 3

priporoča častitemu p. n. občinstvu z zagotovilom skrbne in cene postrežbe

(805) Aleksander Velec.

Novi mehanični mlin na valčke na Glincah pri Ljubljani

priporoča

moko

iz najkrepkejše banaške pšenice po najnižjih cenah.

Z uzorci in ceniki se takoj postreže in zagotavlja najsolidnejšo postrežbo.

(807—1) Jakob Traun, trgovec in posestnik mlina.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani zahvaljujem se slav. p. n. občinstvu za do sedaj obilno izkazano mu zaupanje ter se ob jednem na novo priporočam. Posebno usojam se slav. p. n. občinstvo opozarjati, da sem svojo že do sedaj zdatno zalogo na novo veliko razširil ter posebno priporočam:

Vsakovrstno orodje za kadilce, kakor smodkine cevke od navadnih do najfinejših; vsakovrstne dijaške, lovske, porcelanske, lesene pipe itd. Veliko zalogo igrač in vsakovrstnih strgarskih izdelkov (za mizarje).

Tudi se vsprejemajo kot doslej vsakovrstna strgarska dela in poprave ter se točno izvrše.

Za mnogobrojna naročila proseč, se beležim z vele-poštovanjem (794—2)

KAROL VIDMAR, strugar, Židovske ulice šte. 5.

Kdor hoče dobivati (718—6)

pristno Brnsko volneno blago,

ob ne naj se z zaupanjem na najstaršo tvrdo za sukno

MORITZ BUM, Brno, ustanovljena 1822.

Popolni plaidi po gld. 3.50 in višje. Uzorci zastoj. Gg. krojaškim mojstrom pošljejo se karte uzorcev zastoj.

NAJBOLJŠI

PAPIR ZA CIGARETE

JE PRISTNI

LE HOUBLON

Francosk fabrikat

CAWLE-jev & HENRY-jev v PARIZU.

Pred ponarejanjem se svari!

Ta papir priporočajo dr. J. J. Pohl, dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann, profesorji kemije na Dunajskem vsučilišču, in sicer zaradi svoje izvrstne kvalitete, nasebne čistosti in ker mu neso pridlane nikake zdravju škodljive reči.

500 CYLINDRES
FABRIQUE
C. CAWLE & HENRY
PARIS
FAC-HEMILE DR. L'ÉQUILIBRE
17, rue Béranger, A PARIS

V Calumetu v Severnej Ameriki
dné 25. junija 1886.

Blagorodni, plemeniti gosp. **TRNKOCZY**,
lekar poleg rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam, da sem prejel Vašo pošiljatev doma-
ćih zdravil, kakeršne Vi pripravljate, v svojo največjo
zadovoljnost. Prosim Vas tedaj še jedenkrat, po pošti po-
slati naslednjih izvrstno uplivaćojćih domaćih zdravil ter
Vam hkratu pošljem 9 dolarjev (nad 20 gld. av. velj.) za
poplačilo troškov. Vzlic precejšnjih vožnih troškov se ne
ustrašim naročiti Vaših jako razširjenih domaćih zdravil iz
Calumeta, Michigan, v Severnej Ameriki, ker jih
moji tukajšnji rojaki po pravici moćno zahtevajo.
Ostanem Vam udani

Josip Schneller,
v Calumetu, Michigan, Sev. Ameriki.

- 5 dvanaestorice Marijacejskih kapljic za želodec,
proti želodćevim boleznim itd., 1 steklenica 20 kr.
5 zavitkov kri čistilnih kroglic, 1 škatljica 21 kr.
1 dvanaestorica evetću zoper trganje po dr. Mallic-i,
proti protinu, revmatizmu itd., 1 steklenica 50 kr.
1 dvanaestorica sokću kranjskih planinskih zelišč
s podfosforo-kislum apnom in železom pomešanega, proti
plućnim boleznim, kašlju in hripavosti, 1 steklenica 56 kr.

P. n.

Jednakih zahvalnih pisem in naroćil za domaća
zdravila lekarnice **TRNKOCZY**, zraven rotovža
v Ljubljani, došlo je poslednji iz vseh držav konti-
nenta, na stotine iz kronovin Avstro-Ogerske in sicer
od zdravnikov, lekarjev, živinozdravnikov, du-
hovnikov itd. itd. (792-2)

Prodaja hiše.

V Litiji pri Ljubljani (jednakoimenovana postaja
južne železnice) prodaja se hiša, ki ima v pritlicji 3 sobe, 2
kuhinji, hram in 3 velike kleti, 3 drvarnice in gostilnico; v
1. nadstropji pa 6 sob, 3 kuhinje, hram; pod streho 2 sobi,
kuhinjo.

Ponudbe naj se pošiljajo Antonu Koprivnikarju
v Litiji h. št. 3. (799-3)

Presenećenje za dame!

Već tisoć komadov (791-2)

OGRINJAL

za jesen in zimo

iz najfinejše Berolinske volne z resami, popolnih, v
vseh mogoćih modnih barvah, kakor: sivi, modri, ru-
deći, rujavi, črni, beli, škotski in turški itd., prodaja
se, da se izprazni prostor

le po gld. 1.10

komad in jih razpošilja proti poštneemu povzetju

WAARENHAUS, „zur Monarchie“,
Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse Nr. 9.

NB. Če se već ogrinjal hkratu naroći, pride na jed-
nega le malo kraćcarjev poštneine.

Mnogobrojna spri-
ćevala prvih medi-
cinskih avtoritet. **Kolajne**
raznih razstav.

Skozi 40 let poskušena

c. kr. izklj. priv. prva ameriśko in angleśko
patentovana

c. kr. dvor. zdravnik za zobe

Dr. POPP-a

Anatherin

zobna in ustna voda.

Dunaj, mesto, Bognergasse 2.

Zdravniśka potrdila.

Prof. dr. Oppolzer, bivši rektor magnif., prof.
c. kr. klinike na Dunaji, kr. saks. dvorni svetnik itd.
Jaz sem preiskal Vašo Anatherin ustno vodo in spo-
znal, da je priporoćevanja vredna.

Prof. Drasche rabil je pristno Anatherin ustno
vodo na svojem medicinskem oddelku v c. kr. obćnej
bolnici za poskušnjo in se izjavil, da je primerna svo-
jemu imenu in izvrstna.

Dr. Kaluzbauer, ces. svetnik, bivši profesor.
Rabil sem Popp-ovo Anatherin ustno vodo pri jako
velikem številu svojih bolnikov pri ustnih in zobnih
boleznih z izrednim vpehom, ker sem preverjen o
njenej kemićno čistej kakovosti.

Tudi pri kronićenem kataru je dobro, ako se bolni
deli ust, grla in vratu namažejo s Popp-ovo Anathe-
rin ustno vodo. (1-2-3)

Prof. Schnitzler rabi Popp-ovo Anatherin ustno
vodo pri boleznih ust, vratu in grla, kakor tudi pri
boleznih zobnega mesa z najboljšim vpehom.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarjih J. Swoboda, V. Mayr,
U. pl. Trnkoczy, E. Birschitz, G. Piccoli, dalje pri tr-
govcih C. Karinger, Vaso Petrićić, Ed. Mahr, P. Lass-
nik, bratje Krisper; v Postojini: Fr. Baccarich, lekar;
na Krškem: F. Bömches, lekar; v Idriji: J. Warto,
lekar; v Kranji: K. Šavnik, lekar; v Škofjci Loki: C.
Fabiani, lekar; v Koćevji: J. Braune, lekar; v Ajdov-
ščini: M. Guglielmo, lekar; v Litiji: J. Beneš, lekar;
v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Radovljici: A. Roblek,
lekar; v Novem mestu: F. Haika, D. Rizzoli, lekarja;
v Kamniku: J. Moćnik, lekar; v Trebnjem: J. Rup-
recht, lekar; v Ormožji: J. Blažek, lekar; v Vipavi:
A. Leban, lekar

Fin med v satovji

à kilo 60 kr.

dobiva se pri (680-14)

OROSLAVU DOLENCU,

v Ljubljani, Gledaliśke ulice št. 10.

Posilja se tudi po pošti od 1 kilo
naprej proti povzetji ali predplaćilu.

Štacuna

da se takoj v najem v moji hiši, Poljanski
nasip št. 48.

(806-1)

Matija Zdešar.

Izvrstno pivo v steklenicah

priporoća

(330-26)

pivovarna Janeza Perlesa

v Ljubljani, Slonove ulice.

Razpoši-
ljalnica

BERNHARDA TICHOU v BRNU, Zelny trh
št. 18

razpošilja po poštneemu povzetji:

(620-11)

Žensko sukno,
iz čiste volne, v vseh
modnih barvah, 10
metrov za popolno
obleko, 100 cm. široko.
Gld. 8.—.

**Zimski
niger-loden**,
najnovejše in najtraj-
nejše za ženske oble-
ke, 100 cm. širok.
10 metr. gld. 5.50.

Indijski foule,
pol volna,
v vseh mogoćih bar-
vah, za celo obleko,
100 cm. široko.
10 metr. gld. 4.50.

Volnen rips,
60 cm. širok.
10 metr. gld. 3.40.
Kašmir,
pol volna,
100 cm. široko.
10 metr. gld. 4.—.

**Črni
terno**,
100 cm. širok, ki je
prej veljal 60 kr.,
prodajam, dokler ga
je kaj v zalogi,
10 metr. gld. 4.50.

Barhant za obleko,
lepi uzorci,
ki se sme prati, v
ostankih od 10 do 11
metrov, 60 cm. širok,
za obleko.
Gld. 3.50.

**Valerie-
flanela**,
pol volna,
najnovejši modni uzor-
ci, najboljši za zimsko
obleko, 60 cm. širok.
10 metr. gld. 4.—.

Domaće platno,
1 kos 1/4 širok gld. 4.—.
1 kos 1/2 „ 5.—.
King-tkanina,
boljša, kakor prjano
platno, 1 kos 30 vat-
lov, celo.
Gld. 5.50.

OXFORD,
sme se prati, najboljši
baže, 1 kos 29 vatl., cel.
Gld. 4.50.
Kanafas,
1 kos feigl gld. 4.80.
1 „ rudeć „ 5.20.

1 rips-garnitura,
obstojeća iz 2 postelj-
nih odej in 1 nam. prt.
Gld. 4.50.
1 ljute-garnitura,
2 post. odeji in 1 prt.
Gld. 3.50.

**Brnsko volneno blago
za obleke**,

palmerston, harlein, mandarine, za zimske
suknje in ogrtaće, kakor tudi tufel, loden,
peruvienne, dosking, v odreskih za celo
obleko in suknje, za polovico cene.

**Velika zaloga tkanih
naglavnih robcev**,
v vseh barvah, 1 kom.
1/4 velik, gld. 1.70.
Ženski tailles
ali tkani ženski jopići,
1 kom. najvećje vrste
gld. 2.30.

Partija volnenih ogrinjal

za dame, 1/4 dolgi, v vseh gladkih barvah,
kakor tudi pisani, poprej gld. 4.50, sedaj za
nićevno ceno
gld. 2.—.
Prodajalcem na drobno dá se 5% rabata.

Uzorci in ceniki zastoj in franko.

VELIKA DENARNA LOTERIJA.

500000
mark

kot najvećji dobitek v najsre-
ćejem slućaji ponuja velika od Ham-
burśke države zajamćena denarna
loterija.

Specijelno pa:

1 prem. à mark	300000
1 dobit. à mark	200000
2 dobit. à mark	100000
1 dobit. à mark	90000
1 dobit. à mark	80000
2 dobit. à mark	70000
1 dobit. à mark	60000
2 dobit. à mark	50000
1 dobit. à mark	30000
5 dobit. à mark	20000
3 dobit. à mark	15000
26 dobit. à mark	10000
56 dobit. à mark	5000
106 dobit. à mark	3000
253 dobit. à mark	2000
512 dobit. à mark	1000
818 dobit. à mark	500
31720 dobit. à mark	145
16990 dobit. à mark	300, 200,
150, 124, 100, 94, 67,	
40, 20.	

Najnovejša velika, od visoke državne vlade v HAMBURGU
dovoljena in z vsem državnim premoženjem zajamćena denarna
loterija ima **100.000 srećek**, od katerih se izžreba **50.500 srećek**.
Za žrebanje doloćeni skupni kapital znaša

9,550.450 mark.

Znamenita prednost te denarne loterije je ugodna naredba,
da se vseh 50.500 dobitkov, ki so zraven v tabeli, že v malo
mesećih in sicer v sedmih razredih sukcesivno gotovo izžreba.

Glavni dobitek prvega razreda znaša 50.000 mark, poraste
v drugem razredu na 60.000, v tretjem na 70.000, v četrem na
80.000, v petem na 90.000, v šestem na 100.000, v sedmem pa
eventuelno na 500.000, specijelno pa na 300.000, 200.000 mark itd.

Prodaja originalnih srećek te denarne loterije je izroćena
podpisani trgovski hiši in vsak, kdor jih hoće kupiti, naj se
neposredno na njo obrne.

Častiti naroćevalci se prosijo naroćitvi pridejati dotiće
zneske v avstrijskih bankovcih ali poštneih markah. Tudi se denar
lahko pošlje po poštnej nakaznici, na željo se naroćitve izvrše
tudi proti poštneemu povzetju.

Za žrebanje prvega razreda velja

1 cela originalna srećka av. v. gld. 3.50.
1 polovica originalne srećke av. v. gld. 1.75.
1 četrtina originalne srećke av. v. gld. —.90.

Vsak dobi originalno srećko z državnim grbom v roke in
ob jednem uradni naćrt žrebanja, iz katerega se razvidi vse na-
tanćenje. Takoj po žrebanji dobi vsak udeleženec uradno, z uti-
šenim državnim grbom, listić dobitkov. Dobitki se toćno po naćrtu
izplaćajo pod državnim jamstvom. Ko bi kakemu kupcu srećek
proti pričakovanju ne ugajal naćrt žrebanja, pripravljeni smo ne
ugajajoće srećke pred žrebanjem nazaj vzeti in dotiće vsoto po-
vrniti. Na željo se uradni naćrti žrebanja naprej zastoj pošil-
ljajo na ogled. Da nam bo mogoće vsa naroćila skrbno izvršiti,
prosimo taista kolikor mogoće hitro, vsekako pa pred

15. novembrom 1886

nam direktno doposlati.

(773-5)

VALENTIN & CO.,

Bankgeschäft,

HAMBURG.

